

СУЧАСНІ ТRENДИ РИНКУ ПРАЦІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРИРОДИ ЕКОНОМІКИ

Лебідь О. М., старша викладачка, Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, кафедра методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін, майстер виробничого навчання Державного навчального закладу "Буцький політехнічний професійний ліцей"

Під час глобалізаційних перетворень і потрясінь у світі, таких, як пандемія, воєнні дії на території нашої держави, необхідно встигати за трендами професійної освіти та ринку праці, розвитку у виробництві, а нашій державі необхідно зберігати конкурентоспроможність. Для того, щоб зберегти стійкість на економічній та політичній мапі, нам необхідні кваліфіковані робітники, які триматимуть економіку. Тому актуальним є розгляд такої теми, як сучасні тренди ринку праці та професійної освіти в умовах формування інноваційної природи економіки.

В наш час актуально приділяти увагу особистості. Люди – це найвища цінність держави та суспільства. Гуманізація професійної освіти входить в сучасні тренди професійної освіти. В гуманізацію входить підготовка громадян, які будуть здатні захищати свої права і права співвітчизників, знати етикет, розуміти та поширювати духовно-етичні цінності. [3]

Оскільки машини все більше можуть замінити фізичну та монотонну просту розумову працю, вони можуть виконувати її швидше і з меншою кількістю помилок, від людей потребується складна інтелектуальна праця, яка бере все більше сил і енергії. Крім цього, така праця потребує якісної освіти, яка пристосовується до стрімких змін і ускладнень. В даному процесі важливе місце займає інформація. Те, що інформація стає доступною всім і кожному є основою трендів. Створення систем із технологій, які передають і обробляють інформацію, допомагають людям зберігати і обробляти її, бере учать у виробничих процесах, управлінні ними на тому рівні, де може не залучатись людина.

Людський мозок і його можливості в суспільстві ціняться більше, ніж копалини чи ресурси. Бо головне – це ефективне використання таких ресурсів, отримання максимальної вигоди від їх переробки і використання. А це може тільки особа з розвиненим інтелектом, та набутими знаннями, – чим займається освіта. Їх завжди можна розповсюдити по всій планеті та використовувати з вигодою для всіх. Конкуренція має бути виключно здоровою і не опускатись до рівня війн.

Ми можемо спостерігати ситуацію, коли густонаселені міста мають більш комфортні умови життя, аніж села і поселення з малою кількістю людей на одиницю площі території. Чим густіше люди населяють територію, тим краще вони її облаштовують. Головне – правильне використання ресурсів, правильне виховання взаємоповаги і взаємодопомоги, що є в трендах сучасного виховання і навчання, це допоможе усунути проблему перенаселення.

Є така наука, як економіка знань. Вона показує, як знання несуть економічну цінність для окремої організації та для глобального ринку. Знання грають вирішальну роль у економічному зростанні і суспільному розвитку. Зокрема Е. Тоффлер, досліджуючи «хвилі» змін в історичній перспективі, розглядає постіндустріальну цивілізацію як «третю хвилю», для якої, на відміну від попередніх, основою влади виступають вже не сила чи гроші, а знання. Причому від обміну інформацією та знаннями починає безпосередньо залежати вся система існування соціуму.

Тепер інформація та знання мають два різних значення. Таке розділення почалось ще в 80 роках минулого століття. Основним вмінням тепер є не добре запам'ятовування інформації, що було б неефективно, а вміння користуватись нею, здійснювати її пошук, упорядковувати. Тому в навчальних закладах готують спеціалістів, які будуть вміти користуватись базами даних, інформаційними технологіями та комп'ютерними програмами, знайомлять з інформаційною гігієною. [4]

Тренди сучасного світу передбачають розуміння того, що важливий взаємозв'язок між дисциплінами, людьми, організаціями, державами. Все більше науковці та вчені зрозуміли, наскільки важливим є міждисциплінарність. Методи різних галузей, які вважались би, не мають нічого спільного, насправді можуть бути взаємно адаптовані. Не можна ізолювати себе чи певну область діяльності від зовнішнього світу, бо це однозначно призведе до деградації. В економіці, виробництві та бізнесі розуміння того, що партнерство – це основа успішної діяльності давно не є таємницею.

Потенціал міждисциплінарності працює в економіці в ринкових відносинах, коли існує поділ праці, детальне вивчення процесів виробництва та вузька спеціалізація. Для цього створили суміжні науки які вивчають спільні прийоми і технології, що одночасно зустрічаються у декількох сферах діяльності і у декількох навчальних дисциплінах. Різні науковці із різних галузей знань створюють спільні надбання, які можуть створити окрему галузь, що буде новим надбанням теоретичних знань, буде вирішенням складних проблем, що вважались нерозв'язними раніше.

Вузька спеціалізація також входить в тренди сучасного ринку. Необхідно вивчати меншу кількість інформації і набути меншу кількість навиків, щоб мати змогу виконувати свою роботу, результат якої буде вищий і якісніший. Проте освіта передбачає вивчення декількох навиків, відносно широку спеціалізацію, щоб випускники були більш гнучкі і мали достатню конкурентоспроможність.

Дуже важливим є використання ресурсів з максимальною вигодою: з найменшими відходами та з більшим результатом на одиницю ресурсу. Для цього були створені спеціальні комп'ютерні програми, яким передують складні математичні задачі. Ці програми та задачі тепер активно вивчаються в університетах.

Нематеріальні активи, які приносять дохід організації та стимулюють створення благ і комфорту для жителів, виступають трендами на сучасній арені трудових відносин. В сучасному світі людина обслуговує техніку, а техніка обслуговує людину. Це підвищує продуктивність та результативність виробництва, рівень

комфорту. Ринок праці все більше потребує спеціалістів, які вміють обслуговувати техніку та використовувати її переваги.

Зміни в економіці відбуваються так швидко, що її природу можна назвати інноваційною тепер. І є потреба постійно пристосовуватись до змін. Особливо така гнучкість і стресостійкість потребується в умовах війни, епідемії та інших стресових умов. [1]

Новітні тенденції на ринку праці пов'язані із Четвертою промисловою революцією, яка передбачає розвиток і злиття автоматизованого виробництва, обміну даних і виробничих технологій в єдину саморегульовану систему, з мінімальним або взагалі відсутнім втручанням людини у виробничий процес. Штучний інтелект, інформаційні технології, високоінтелектуальне технічне забезпечення входить в усі сфери виробництва, від сільського господарства до послуг. Інформаційно-комунікаційні технології сприяють ефективному поділу праці на дрібні завдання, завдяки спілкуванню між собою учасників процесу і швидким обміном інформацією, а також працевлаштування вразливих категорій населення стає можливим чи більш простим.

Деякі автори вважають, що існує ризик того, що машина витіснить людину із робочих місць. Проте це міф, єдине що змінюється, це те, що замість простої роботи, фізично важкої, проте такої, яка не потребує великих зусиль інтелекту і відповідальності, замінять машини. Людям доведеться більше розвивати інтелектуальні дані і творчі здібності. Машини потребують обслуговування і вдосконалення, на що йде набагато менше сил і енергії, ніж на безпосереднє виконання роботи, яку вони виконують.

Виділяють три форми людської активності, що погано піддаються діджиталізації: сприйняття і маніпулювання, креативність, соціальний інтелект. У тих професіях, де їх питома вага велика, людська праця ще довго буде зберігати порівняльні переваги перед машинною. Машина замінює окремі функції певної професії, а не всю професію цілком. Особи, які були зайняті, з часом все більше потребують перекваліфікації, підвищення кваліфікації відповідно до нововведень і відкриттів, пов'язаним із залучення нових технологій у виробничий процес.

Необхідні корисні поради, які допомогли б тримати мозок в тонусі, а тіло здоровим, тому що інтелектуальне навантаження чимало знижує рівень здоров'я, забирає життєві сили, енергію, наносить удар по нервовій системі. А малорухливий спосіб життя знижує рівень фізичного здоров'я. Тому поряд із навчанням, розвитком певних навичок та інтелекту, мають поширюватись знання про збереження здоров'я людей саме в умовах напруженої інтелектуальної праці. [2]

Отже, трендами на ринку праці в умовах інноваційної природи економіки є вміння користуватись технікою та новітніми технологіями, в тому числі інформаційними, користуватись інформацією правильно, мати навички вигідної співпраці з колегами, бути стресостійким, працювати на благо країни на перспективу, що дасть свої плоди у майбутньому. Вірити у наслідки своєї роботи та у взаємну дружню роботу із співвітчизниками.

Список використаних джерел

1. Колот А. Міждисциплінарний підхід як передумова розвитку науки та освіти // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Економіка. 2014. №5 (158). С. 18-22.
2. Обелець Т. В. Сучасні тенденції трансформації ринку праці. Ефективна економіка. 2020. №5. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.5.104
http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/106.pdf
3. Радкевич В. О. Сучасні тенденції розвитку професійної освіти. *Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Глухів, 14 травня 2020 р. Глухів, 2020. С. 61-65.
4. Старовойт О. В. Економіка знань у стратегії інноваційного розвитку освіти : автореф. дис. ... канд. філософських наук : 09.00.10. Київ, 2010. 18 с.